

Jan Gałka
(Uniwersytet SWPS)

PAŃSTWO ISLAMSKIE JAKO ZWIĄZEK PRZESTĘPCZY O CHARAKTERZE ZBROJNYM MAJĄCY NA CELU POPEŁNIENIE PRZESTĘPSTWA O CHARAKTERZE TERRORYSTYCZNYM W KONTEKŚCIE POLSKIEGO PRAWA KARNEGO

ABSTRACT

THE ISLAMIC STATE AS AN ARMED ASSOCIATION
HAVING FOR ITS PURPOSE THE COMMISSION OF TERRORIST CRIMES
IN THE CONTEXT OF THE POLISH CRIMINAL LAW

The Islamic State was founded in 2014 but its roots reach the times of Abu Musab Az-Zarkawi activity, the brutal terrorist from Jordan, the founder of al-Qaeda in Iraq, known also as „shaykh of the slaughterers”, who can be called „the father of nowadays terrorism”. This network of death, as President Obama has called it, have created universal fear of global war between muslims and kafirs. IS leaders call their organization „the State” but is it really the State, or maybe it is just an criminal armed association? The aim of this article is to analyse the structure and the criminal activity of IS and answer how to describe the Islamic State on the basis of the Polish Criminal Law.

KEYWORDS: criminal law, the Islamic State, terrorism, organised criminal group, criminal association, definition of a State.

Wstęp

Zamachy terrorystyczne przeprowadzone w Europie przez Państwo Islamskie albo z jego inspiracji, osiągnęły swój cel. Zdołały wywołać powszechne poczucie zagrożenia, strachu, a wręcz stworzyły warunki do

wybuchów powszechnej paniki¹. Oczywiście zamachy terrorystyczne nie są zjawiskiem nowym, mają one długą historię i nie zawsze były związane z motywacjami religijnymi². Jednakże połączenie ich natężenia, oraz możliwości szybkiej i powszechnej komunikacji, tworzą nowe środowisko, w pewnym sensie, pomagając terrorystom w osiągnięciu ich celów³. Również stworzenie przez Państwo Islamskie koncepcji tzw. samotnych wilków, mających atakować niewiernych bez rozkazu gdziekolwiek się znajdują⁴ stwarza niezwykle trudne warunki do funkcjonowania służb stojących na straży bezpieczeństwa i porządku publicznego. Aktualnie nie wystarczy zlikwidować dowództwa, czy nawet zniszczyć całej struktury organizacyjnej jakiejś grupy terrorystycznej. Walka jest o wiele bardziej skomplikowana, gdyż toczy się ona o umysły radykałów⁵.

Niniejsze rozważania poświęcone są analizie struktury organizacyjnej i działalności Państwa Islamskiego, w kontekście polskiego systemu prawa karnego. Organizacji, która osiągnęła niespotykane dotąd sukcesy, poprzez stworzenie armii bojowników, oraz tworzą quasi-państwowego.

Zorganizowana grupa albo związek mający na celu popełnienie przestępstwa

Nie jest możliwe omówienie struktury organizacyjnej i działalności IS, bez wcześniejszego ustalenia czym, w rozumieniu polskiego kodeksu karnego, jest zorganizowana grupa albo związek mający na celu popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego.

Udział w zorganizowanej grupie albo związku mającym na celu popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego jest penalizowany w art. 258 § 1 k.k. W § 2 wskazanego przepisu sankcjonowany jest udział w takiej grupie albo związku, jeżeli mają one charakter zbrojny albo

---

1 Miało to miejsce m.in. 3 czerwca 2017 r., w Turynie podczas trwania meczu Ligi Mistrzów, gdzie przerażony tłum rzucił się do ucieczki po tym jak można było usłyszeć odgłos wybuchu.

2 Przekładem mogą być ataki terrorystyczne dokonywane przez IRA w Wielkiej Brytanii, motywowane celami politycznymi.

3 P. Ramsauer, *Pokolenie Dżihadu. Europa, czeka Cię apokalipsa!*, Warszawa 2016, s. 254–257.

4 *Ibidem*, s. 45–51.

5 *Ibidem*, s. 79–84.

ich celem jest popełnienie przestępstwa o charakterze terrorystycznym. W § 3 penalizowane jest zakładanie i kierowanie wskazanymi powyżej organizacjami, z wyłączeniem takiej której celem jest popełnienie przestępstwa o charakterze terrorystycznym, który to przypadek został uregulowany w § 4. Omawiane przestępstwo, udziału w grupie albo związku przestępczym, ma charakter przestępstwa umyślnego⁶. Oznacza to, że sprawca musi posiadać zamiar⁷ popełnienia tego przestępstwa. Przestępstwo to ma również charakter formalny⁸, co oznacza, że wystarcza, iż sprawca jedynie przynależy do tej organizacji, pozostając w jej dyspozycji, gotowy jest do wypełnienia jej celu⁹, czyli popełnienia przestępstwa.

Poza penalizacją samego udziału w grupie albo związku przestępczym, ustawodawca uznał, że popełnienie przestępstwa działając w ich strukturach, niesie za sobą tak duży pokład społecznej szkodliwości, iż wymagane jest tzw. nadzwyczajne zaostrzenie kary, mające w tym przypadku postać, obligatoryjnego wymierzenia przez sąd kary pozbawienia wolności, w wysokości powyżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia, do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę (art. 64 § 2 k.k., w zw. z art. 65 § 1 k.k.). Sam udział sprawcy w grupie albo związku przestępczym, chociaż stanowi on przestępstwo z art. 258 k.k., nie stanowi podstawy do zastosowania zaostrzenia kary o której mowa w art. 64 § 2 k.k., w zw. z art. 65 § 1 k.k. W myśl art. 65 § 2 k.k. do sprawcy przestępstwa z art. 258 k.k., nie ma zastosowania zaostrzenie kary przewidziane w art. 64 § 2 k.k.¹⁰

Zorganizowaną grupę mającą na celu popełnienie przestępstwa tworzą co najmniej trzy osoby, których celem jest popełnienie przestępstwa¹¹ lub przestępstw, konkretnych albo określonych generalnie¹². Grupę taka musi cechować pewna wewnętrzna struktura organizacyjna (choćby o niskim stopniu zorganizowania) „trwałość, istnienie więzi organizacyjnych w ramach wspólnego porozumienia, planowanie przestępstw, akceptacja

6 Zob. wyr. SA w Katowicach z 7 lutego 2018 r., II Aka 233/17, LEX nr 2480861.

7 Wyr. SA w Gdańsku z 9 marca 2016 r., II Aka 202/15, LEX nr 2138328.

8 Post. SN z 6 grudnia 2012 r., IV KK 114/12, LEX nr 1235893; post. SN z 24 listopada 2015 r., IV KK 364/15, LEX nr 1955514.

9 Wyr. SA w Białymstoku a 19 lipca 2017 r., II Aka 30/17, LEX nr 2369637.

10 M. Budyn-Kulik, *Art. 65, [w:] Kodeks karny. Komentarz*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2015, teza 7.

11 Wyr. SA we Wrocławiu z 25 marca 2013 r., II Aka 365/12, LEX 1335775.

12 Wyr. SA w Poznaniu z 25 marca 1999 r. II Aka 45/99, LEX nr 39396.

celów, trwałość zaspokojenia potrzeb grupy, gromadzenie narzędzi do popełnienia przestępstw, wyszukiwanie miejsc dla przechowywania łupu, rozprowadzania go, podział ról, skoordynowany sposób działania, powiązania socjologiczno-psychologiczne między członkami grupy¹³. Wskazuje się również, że zorganizowanie, a więc posiadanie trwałej struktury, może przybierać różne formy, pionową – z przywódcą kierującym grupą, poziomą – z gronem uczestników koordynujących działalność według ustalonych reguł¹⁴. Z założenia grupa ta ma dokonywać systematycznie możliwie wielu przestępstw. Przez „zorganizowanie grupy rozumie się, że grupa taka funkcjonuje zgodnie z pewnymi ustalonymi regułami i posiada wewnętrzną strukturę, zatem poszczególni jej członkowie pełnią określone funkcje bądź role. Świadczy to o wewnętrznym uporządkowaniu grupy, stałości reguł jej funkcjonowania, a więc form zorganizowania, w przeciwieństwie do grupy osób choćby i stale pełniących wspólnie podobne przestępstwa, ale wymieniających się rolami w zależności od zaistniałych zmiennych sytuacji¹⁵.

Pomocne przy określeniu pojęcia zorganizowanej grupy przestępczej mogą okazać się również postanowienia Konwencji przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej¹⁶. W art. 2 tego aktu znajduje się „słowniczek” pojęć, którego lit. a wskazuje definicję zorganizowanej grupy przestępczej. „Zorganizowana grupa przestępcza” oznacza posiadającą strukturę grupę składającą się z trzech lub więcej osób, istniejącą przez pewien czas oraz działającą w porozumieniu w celu popełnienia jednego lub więcej poważnych przestępstw określonych na podstawie niniejszej konwencji, dla uzyskania, w sposób bezpośredni lub pośredni, korzyści finansowej lub innej korzyści materialnej. Natomiast lit. c wskazuje, iż „grupa posiadająca strukturę” oznacza grupę, która została utworzona nie w sposób przypadkowy w celu bezpośredniego popełnienia przestępstwa i która nie musi posiadać formalnie określonych ról dla swoich członków, ciągłości członkostwa czy rozwiniętej struktury.

Wskazując na cechy zorganizowanej grupy albo związku przestępczego, oraz ich podobieństw i różnic, często używa się swego rodzaju

¹³ Wyr. SA w Krakowie z 5 czerwca 2002 r. II Aka 123/02, LEX nr 57030.

¹⁴ Wyr. SA w Katowicach z 8 grudnia 2010 r., II Aka 181/10, LEX nr 936559.

¹⁵ Wyr. SA w Krakowie z 16 lutego 2012 r., II Aka 252/11, LEX nr 1163819.

¹⁶ Konwencja Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej z 15 listopada 2000 r. (Dz.U. z 2005 r. Nr 18, poz. 158 z późn. zm.).

argumentacji *a contrario*, odnosząc się do stopnia zorganizowania obu organizacji. Przykładowo można wskazać na fragment uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 26 marca 2013 r.: „w odróżnieniu od związku zorganizowana grupa nie wymaga trwałych struktur ani dyscypliny organizacyjnej. Istotnym elementem odróżniającym związek od zorganizowanej grupy jest nadto sposób dopuszczenia do udziału w grupie. Jeśli jest sformalizowany, np. nowi członkowie są w specjalny sposób wprowadzani, zaprzysięgani itp. – wtedy mamy do czynienia ze związkiem. Jeśli natomiast przystępowanie do grupy ma charakter luźny, na zasadzie kontaktów towarzyskich i środowiskowych, wówczas mamy do czynienia ze zorganizowaną grupą”¹⁷. Podobnej argumentacji użył Sąd Apelacyjny w Szczecinie uzasadniając wyrok z 29 maja 2013 r. „Cechami związku są trwałe formy organizacyjne, oznaczone kierownictwo oraz określona dyscyplina członków. Różnica pomiędzy «związkiem przestępczym», a «zorganizowaną grupą przestępczą» nie polega na istnieniu wewnętrznej struktury i hierarchii, ale na stopniu wewnętrznej organizacji”¹⁸.

Natomiast Sąd Najwyższy orzekając w dwóch wyrokach¹⁹ z 1995 r. wyraził pogląd jakoby nie można było we wspólnotach religijnych doszukiwać się elementów charakteryzujących związki w znaczeniu, jaki przypisuje się mu na gruncie prawa karnego czyli „ pewne trwałe formy organizacyjne, oznaczone kierownictwo i określoną dyscyplinę członków. »Związek« to zespół osób lub nawet ogromne zbiorowisko ludzi, działających w celu urzeczywistnienia pewnych idei, założeń, zamierzeń, programów itp. – w ramach określonego wewnętrznego porządku, pewnych ustalonych struktur organizacyjnych, uznających określone kierownictwo i podporządkowujących się ustalonej dyscyplinie”. Na gruncie poruszanego tematu, a to jest tzw. terroryzmu islamskiego i organizacji terrorystycznych występujących pod flagami Allacha, poglądy te mogą wydawać się dyskusyjne, jednakże nie sposób nie zauważyć, że zostały one wypowiedziane w stosunku do Świadków Jehowy, którzy za czasów poprzedniego systemu uznawani byli za organizację tajną, nielegalną, a wręcz przestępczą²⁰.

¹⁷ Wyr. SA w Poznaniu z 26 marca 2013 r., II Aka 226/12, LEX nr 1369357.

¹⁸ Wyr. SA w Szczecinie z 29 maja 2013 r., II Aka 46/13, LEX nr 1668649.

¹⁹ Wyr. SN 7 sędziów z 12 stycznia 1995 r., II KRN 232/94, LEX nr 20734; wyr. SN z 27 października 1995 r., III KRN 122/95, LEX nr 24868.

²⁰ Zob. uchwała SN 7 sędziów – zasada prawna z 31 maja 1963 r., VI KO 48/60 LEX nr 136349.

Przed omówieniem działalności IS należy jeszcze wyjaśnić dwa pojęcia mające ogromną doniosłość dla niniejszych rozważań, a tj. zbrojny charakter związku i przestępstwo o charakterze terrorystycznym.

Określenie grupy albo związku jako mających charakter zbrojny oznacza, iż organizacje te mają szeroko pojęty dostęp do broni, szczególnie broni palnej. Używa jej lub zakłada jej użycie w przyszłości i w tym celu broń posiada bądź ją gromadzi²¹. Nie oznacza to ciągłego posługiwania się bronią palną, przy popełnieniu wszelkiej maści przestępstw, oznacza to, że sama organizacja ma dostęp do broni, nawet jeżeli nie jest ona jej własnością²². Oczywiście jak w przypadku samego udziału w grupie albo związku przestępczym, również w tym przypadku nie jest wymagane aby sprawca popełnił przestępstwo działając w grupie albo związku przestępczym o charakterze zbrojnym, ani nie jest wymagane aby sam posiadał broń osobiście, czy nawet miał z nią jakąkolwiek styczność, wystarczające jest, że umyślnie pozostaje w strukturach takiej organizacji²³.

Przestępstwo o charakterze terrorystycznym zostało zdefiniowane w art. 115 § 20 k.k. Przestępstwem tym jest czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 5 lat, popełniony w celu:

- poważnego zastraszenia wielu osób,
- zmuszenia organu władzy publicznej Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa albo organu organizacji międzynarodowej do podjęcia lub zaniechania określonych czynności,
- wywołania poważnych zakłóceń w ustroju lub gospodarce Rzeczypospolitej Polskiej, innego państwa lub organizacji międzynarodowej,
- a także groźba popełnienia takiego czynu.

Charakterystyczne jest to, że ustawodawca tworząc kategorię przestępstwa o charakterze terrorystycznym nie ograniczył się do wybranego rodzaju przestępstw. Każdy czyn zabroniony, zagrożony karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 5 lat, może *in concreto* zostać uznany za czyn o charakterze terrorystycznym. Decyduje

²¹ Wyr. SN z 6 maja 2003 r., V KK 193/02, LEX nr 78390.

²² Z. Cwiąkowski, *Art. 258, Art. 259, [w:] Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Część II. Komentarz do art. 212–277d*, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2017, teza 28; wyr. SA w Katowicach z 2 kwietnia 2015 r., II Aka 446/14, LEX nr 1711713.

²³ Wyr. SA w Katowicach z 27 września 2001 r., II Aka 150/01, LEX nr 54690; wyr. SA w Katowicach z 29 kwietnia 2009 r., II Aka 405/08, LEX nr 519653.

o tym cel w jakim działał sprawca²⁴. Oznacza to, iż ustawodawca przywiązuje, w tym przypadku, ogromną wagę do strony podmiotowej przestępstwa, celu działania sprawcy, który decyduje o zwiększeniu społecznej szkodliwości czynu, a co pociąga za sobą chociażby ostrzejszą reakcję karną (art. 64 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.). Zaznaczenia wymaga również fakt, iż sama groźba popełnienia czynu, spełniającego przesłanki przestępstwa o charakterze terrorystycznym (podmiotowe i kryterium formalne), będzie przestępstwem o charakterze terrorystycznym²⁵.

Sprawca przestępstwa o charakterze terrorystycznym ma na celu wywołanie poczucia zagrożenia, strachu, paniki²⁶ w społeczeństwie, grupie ludzi lub szeroko pojętym aparacie rządzącym, co i tak w konsekwencji skierowane jest wobec całego społeczeństwa, często nie tylko jednego kraju ale całej społeczności międzynarodowej. Ofiary przestępstw o charakterze terrorystycznym używane są jako środki do osiągnięcia zamierzonego celu politycznego, bez względu na motywy jakimi kierują się sprawcy tych czynów (religijne, narodowowyzwoleńcze, antykolonialne itd.)²⁷.

IS – państwo, czy związek przestępczy?

Problemem, który pojawia się przy próbie analizy IS jest fakt, nazywania tej organizacji – państwem (ang. *state*). Samo państwo jest oczywiście formą zorganizowania ludzi, która wyróżnia się pewnymi charakterystycznymi cechami, pozwalającymi odróżnić je od innych organizacji społecznych. W opinii Andrew Colemana²⁸, jako pewnego rodzaju podstawę do definiowania państwa, można uznać kryteria wymienione w art. 1 Konwencji o prawach i obowiązkach państw²⁹, który stanowi, iż państwo jako osoba prawa międzynarodowego powinna posiadać następujące cechy:

-
- 24 J. Giezek, *Art. 115*, [w:] *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, red. J. Giezek, Warszawa 2012, Art. 115 § 20, teza 1 i 3.
- 25 J. Majewski, *Art. 115*, [w:] *Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Część II. Komentarz do art. 53–116.*, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2016, Art. 115 § 20, teza 12.
- 26 T. Bojarski, A. Michalska-Warias, J. Piórkowska-Flieger i M. Szwarczyk, *Art. 115*, [w:] *Kodeks karny. Komentarz.*, red. T. Bojarski, Warszawa 2016, teza 20.
- 27 A. Marek, *Art. 115*, [w:] *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2010, Art. 115 § 20, teza 3.
- 28 A. Coleman, *The Islamic State and International Law: an Ideological Rollercoaster*, „Journal of the Philosophy of International Law” 2014, t. 5, nr 2, s. 75–80.
- 29 *The Montevideo Convention on the Rights and Duties of States, signed in 26 December 1933.*

- stałą populację,
- określone terytorium,
- rząd,
- zdolność nawiązywania relacji z innymi państwami³⁰.

A. Coleman wskazuje również na istotne znaczenie faktu „uznania” danego podmiotu za państwo przez inne państwa, oraz istoty tego uznania. Czy ma ono charakter deklaratoryjny, czy konstytutywny. Odnosząc się do Państwa Islamskiego, wskazuje, iż prawdopodobieństwo uznania tego tworu za państwo aktualnie jest praktycznie niemożliwe³¹. Natomiast Marta Daniluk poświęciła samemu zagadnieniu „uznania” państwa w prawie międzynarodowym, znacznie więcej uwagi, przywołując wiele poglądów wysuwanych w doktrynie prawa międzynarodowego, co do istoty uznania, jego znaczenia, sposobu jego dokonania, jego typów (*de facto* i *de iure*), jego charakteru (deklaratoryjny, czy konstytutywny), przedmiotu uznania, oraz czy jest ono uprawnieniem, czy obowiązkiem podmiotów prawa międzynarodowego (innych państw)³². Autorka wskazuje, że po 1945 r. „najbardziej adekwatną teorią odnoszącą się do uznania jest teoria eklektyczna, łącząca w sobie teorię konstytutywną i deklaratywną, przy jednoczesnym uwzględnieniu dodatkowych elementów takich jak zasada samostanowienia czy przestrzeganie podstawowych norm prawa międzynarodowego”³³.

Stefan Talmon znowu odwołuje się do trójelementowej koncepcji państwa G. Jellinka. W jej myśl państwo istnieje jeżeli określeni ludzie, na określonym terytorium, są zorganizowani i zarządzani przez efektywną władzę publiczną. Na element władzy publicznej składają się dwa elementy: wewnętrzna i zewnętrzna suwerenność, z czego suwerenność zewnętrzna odnosi się do prawnej, a nie faktycznej niepodległości tzn., że dane państwo musi być osobą prawną w rozumieniu prawa międzynarodowego, a nie podmiotem państwowym w rozumieniu prawa wewnętrznego jakiegokolwiek innego państwa³⁴.

---

30 *The state as a person of international law should possess the following qualifications: (a) a permanent population; (b) a defined territory; (c) government; and (d) capacity to enter into relations with the other states.*

31 A. Coleman, *The Islamic State and International Law...*, op. cit., s. 75–80.

32 M. Daniluk, *Problem uznania rządu w prawie międzynarodowym na przykładzie uznania libijskiej Narodowej Rady Tymczasowej*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2013, t. 20, s. 119–129.

33 *Ibidem*, s. 125.

34 S. Talmon, *Recognition of States and Governments in International Law*, „Azerbaijan in the World” 2008, t. 1, nr 19, s. 8.

Mając powyższe na uwadze, jednoznacznie opowiedzenie się za poglądem, iż Państwo Islamskie nie spełnia podstawowych kryteriów uznania go za państwo, niewątpliwie można uznać za zbyt pochopne, tym bardziej, iż wszyscy przywoływani autorzy wskazują, na fakt dominacji, w doktrynie prawa międzynarodowego poglądu o deklaratoryjnym charakterze uznania danego podmiotu za państwo. Taką normę wyślawia również art. 3 przywoływanej Konwencji z Montevideo, jednoznacznie stwierdzający, iż polityczna egzystencja państwa jest niezależna od uznania go przez inne państwa. W takim wypadku, czy można z pełnym przekonaniem zająć stanowisko odmienne, iż IS faktycznie jest państwem. W opinii autora niniejszych rozważań byłoby to podejście błędne. Koncepcja trójelementowa G. Jellinka, oraz koncepcja wyrażona w Konwencji z Montevideo, wskazują jako wymóg uznania nowotworu organizacyjnego za państwo, posiadanie zdolności do występowania w relacjach międzynarodowych. Suwerenność zewnętrzna, w tym kontekście, jest w jakimś sensie równoznaczna z przywołanym wymogiem, gdyż jedynie podmiot niezależny od innych państw, może działając przez swoich przedstawicieli, kreować własną lub innych, sytuację prawną. Również dyskusja na temat charakteru uznania w prawie międzynarodowym traci na znaczeniu w przypadku, gdy żadne państwo nie uznaje nowotworu organizacyjnego za równego sobie partnera w stosunkach międzynarodowych. Nieuznawanie przez jakikolwiek podmiot prawa międzynarodowego, innego podmiotu, za zdolnego do posiadania praw i obowiązków wynikających z tego prawa, powoduje, że nawet jeżeli faktycznie spełnia warunki do uznania go za państwo, takim państwem nie będzie. M. Daniluk wskazuje, przywołując poglądy doktryny, iż uznanie jakiegoś podmiotu za państwo, jest uprawnieniem, a nie obowiązkiem innych państw, chociaż nie jest to uprawnienie całkowicie nieograniczone³⁵.

M. Daniluk, oraz S. Talmon wskazują również, iż 16 grudnia 1991 r. Państwa Członkowskie Wspólnoty Europejskiej przyjęły *Wytyczne w sprawie uznawania nowych państw w Europie Wschodniej i Związku Radzieckim*, uzależniające uznanie nowych tworów za państwa od: zadośćuczynienia przez nie podstawowym standardom państwa prawa, demokracji, oraz praw człowieka; zagwarantowania praw mniejszości narodowych i etnicznych; poszanowania nienaruszalności wszystkich granic, które

---

35 M. Daniluk, *Problem uznania rządu w prawie międzynarodowym...*, op. cit., s. 127–129.

mogą być zmienione tylko w sposób pokojowy, za wspólnym porozumieniem; akceptacji zobowiązań w zakresie rozbrojenia, nierozpowszechniania broni masowego rażenia oraz bezpieczeństwa i stabilności w regionie; zobowiązania się do rozstrzygania sporów regionalnych poprzez porozumienie³⁶. Z uwagi, iż sytuacja w byłej Jugosławii, jest na pewno bliższa kontekstowi w jakim powstało IS, od podobnych kryteriów zapewne zależałoby uznanie tej organizacji za państwo, co w tym przypadku nie budzi chyba wątpliwości, że IS tych kryteriów nie byłoby w stanie spełnić.

Oczywiście IS wykazuje pewne cechy państwowości np. na „podbitych” terenach wprowadza własne prawo, które egzekwuje z całą surowością; dba o dokonywanie napraw infrastruktury technicznej zniszczonej walkami; stara się stworzyć własną administrację; zapewnia pomoc społeczną; tworzy infrastrukturę o charakterze użyteczności publicznej; zapewnia wysoko wykwalifikowany personel (lekarze, inżynierowie)³⁷. Jednakże jest to organizacja przestępcza posługująca się terrorem w stosunku do ludności zamieszkującej podbite przez nią tereny, odwołująca się do religii jako legitymacji swoich nieludzkich zachowań. Prowadzi ona faktyczną wojnę napastniczą, korzystając z usług najemnych bojowników, w celu walki z niewiernymi i utworzenia światowego kalifatu. Szargając wszelkie możliwe postanowienia aktów prawa międzynarodowego, nie szanując podstawowych praw człowieka, czy prawa wojennego, nie zasługuje na przyznanie jej przez to prawo jakiegokolwiek ochrony, czy podmiotowości. Również fakt, iż jest to organizacja która faktycznie zaatakowała Irak i Syrię, a na ich terytoriach zaczęła wprowadzać własne porządki oraz wypowiedziała wojnę „Zachodowi”, pozwala uznać ją za agresora i uzurpatora, przez co druga strona konfliktu, prowadząc przeciwko niej działania zbrojne, może powołać się na swoje święte prawo do obrony.

Flaga Państwa Islamskiego

„La ilahaila Allah Muhammad Rasul Allah” („Nie ma boga prócz Allaha, a Muhammad jest posłańcem Boga”). To właśnie te słowa, zapisane na czarnym płótnie, tworzą bardzo dobrze rozpoznawalną flagę. Znak, zwiastujący rychłe nadejście terroru. Symbol Państwa Islamskiego.

³⁶ *Ibidem*, s. 127–129; S. Talmon, *Recognition of States and...*, *op. cit.*, s. 8.

³⁷ P. Ramsauer, *Pokolenie Dżihadu...*, *op. cit.*, s. 145–159.

Źródłem koncepcji czarnych flag mają być hadisy. „(...) Hadis to krótkie opowiadanie informujące o czynach i słowach Proroka lub *sahaba*, które ma pomagać w wykładni przepisów religijnych i prawnych”³⁸. O niektórych z tych hadisów rozprawiają w swoim artykule M. Bahari i M.H. Hassan, dochodząc do konkluzji, iż brak jest dowodów mających popierać ich autentyczność, a łańcuch narratorów (przekazicieli) jest słaby, albo został odrzucony przez znawców hadisów³⁹. Inny hadis, dostępny na wielu stronach internetowych⁴⁰ traktujący o czarnych flagach w tłumaczeniu na język angielski brzmi następująco:

It was narrated from Thawban that the Messenger of Allah (peace be upon him) said: *Three will fight one another for your treasure, each one of them the son of a caliph, but none of them will gain it. Then the black banners will come from the east, and they will kill you in an unprecedented manner.* Then he mentioned something that I do not remember, then he said: „When you see them, then pledge your allegiance to them even if you have to crawl over the snow, for that is the caliph of Allah, Mahdi.

Powstanie Państwa Islamskiego

Abu Musab az-Zarkawi (właściwie Ahmad Fadil al-Chalajla), z pochodzenia Jordańczyk, założyciel grupy terrorystycznej „At-Tauhid wa-al-Dżihad”, emir al-Kaidy w Iraku, noszący przydomek „szejka rzeźników”, którego postępowanie budziło odrazę i negacje nawet ze strony takich osobistości jak Osama ibn Ladin, czy Ajman az-Zawahiri. To jego można nazwać ojcem chrzestnym koncepcji utworzenia tzw. Państwa

³⁸ M. Sadowski, *Islam. Religia i Prawo.*, Warszawa 2017, s. 208.

³⁹ M. Bahari i M.H. Hassan, *The Black Flag Myth An Analysis from Hadith Studies, „Counter Terrorist Trends and Analyses”*, 2014, t. 6, nr 8., s. 15–20.

⁴⁰ Zob. np. *Hadith collection*, <http://quranx.com/Hadith/IbnMajah/In-Book/Book-36/Hadith-159/>; *Full text of „Sunan Ibn Majah Vol. 5 3657 4341”*, https://archive.org/stream/SunanIbnMajahVol.536574341/Sunan%20Ibn%20Majah%20Vol.%205%20-%203657-4341_djvu.txt; *Sunan Ibn Majah Book 36 Hadith 4084*, <https://muflihun.com/ibnmajah/36/4084>; *36 Tribulations*, <https://sunnah.com/ibnmajah/36/159>; *The Black Banners Will Appear 6 Years Before Imam Mahdi*, <https://ghayb.com/2017/06/the-black-banners-will-appear-6-years-before-imam-mahdi/> [dostęp: 25.07.2018]. W ostatnim z wymienionych artykułów przytoczono jeszcze inne hadisy związane z czarnymi flagami.

Islamskiego – kalifatu. Plany Az-Zarkawiego pokrzyżowali jednak znieprawdzeni przez niego amerykańanie. 7 czerwca 2006 r. o godzinie 19:04 czasu irackiego zginął on wskutek ran które odniósł po eksplozji bomby GBU-125 zrzuconej przez amerykański myśliwiec F-16, na budynek, w którym przebywał wraz ze swoim duchowym doradcą Abd ar-Rahmanem, położonym niedaleko irackiej wioski Hibhib⁴¹.

Kontynuatorem jego dzieła terroru został, na przełomie 2010 r. i 2011 r., Abu Bakr al-Baghdadi (właściwie Ibrahim Awad al-Badri), urodzony w irackiej Samarze, doktor prawa muzułmańskiego, niedoszły profesor, członek plemienia Al-Bu Badri, wywodzącego swoją genealogię z rodu Proroka, co okazało się bardzo przydatne w jego późniejszej działalności⁴².

Krótkiego opisu wymaga rozwój organizacji, która swoje korzenie wywodzi od al-Kaidy w Iraku, a która u szczytu swojej potęgi nazywana była kalifatem⁴³.

W październiku 2006 r. powołane do życia zostało Państwo Islamskie w Iraku, mające być zalążkiem kalifatu, do którego utworzenia dążyli Az-Zarkawi i Al-Kaida. W założeniu, przyszłościowo kalifat miał nawiązywać do Państwa Islamskiego z czasów Proroka Mahometa, teokratycznego państwa wszystkich muzułmanów⁴⁴. Jednakże oświadczenie o wskrzeszeniu średniowiecznego państwa teokratycznego nie wywołało ani na świecie ani w Iraku praktycznie żadnego poruszenia. Również retoryka używana przez ISI, jakoby każdy kto nie złoży przysięgi wierności (*bay'a*) w stosunku ISI jest niewiernym, spowodowała krytykę tego tworu ze strony Islamskiej Armii Iraku i uczonego sympatyzującego z Al-Kaidą – Hamida al'Ali, który wydał fatwę, w której stwierdził, że ISI jest jedynie jedną z frakcji dżihadytycznych, a samo tzw. Państwo Islamskie w Iraku nie posiada cech państwa, a dokładniej, zdolności do działalności politycznej. Jednakże nie wszyscy podzielali wyrażoną przez niego opinię, w tym sam Osama ibn Ladin⁴⁵.

Do braku sukcesu nowego tworu przyczyniły się również działania amerykańskich sił specjalnych, których funkcjonowanie opierało się na

41 J. Warrick, *Czarne flagi. Geneza Państwa Islamskiego.*, Warszawa 2017, s. 15, 222, 224, 243–244, 257–258, 296–301; B. Bunzel, *From Paper State to Caliphate: the ideology of the Islamic State*, Waszyngton 2015, s. 13–16.

42 J. Warrick, *Czarne flagi...*, *op. cit.*, s. 347, 360–361.

43 Zob. szerzej na temat kalifatu i statusu kalifa, M. Sadowski, *Ze studiów nad wczesnomuzułmańską doktryną państwa*, „Politeja”, 2004, nr 2, s. 243–278.

44 B. Bunzel, *From Paper State to Caliphate...*, *op. cit.*, s. 17–18.

45 *Ibidem*, s. 19–21.

taktyce, polegającej na codziennym wyszukiwaniu celów oraz nocnych rajdach jednostek specjalnych SEAL-s i Delta. Codzienne nocne akcje, których celem było „zabijanie i chwywanie, a nie chwywanie i zabijanie”, przynosiły ogromne efekty ale były również niezmiernie kosztowne i to bynajmniej nie tylko pod względem finansowym. Amerykanie zaczęli wycofywać się z Iraku w 2007 r. Jednak zanim, 18 grudnia 2011 r. ostatni konwój przejechał przez granicę iracko-kuwejską, w październiku 2008 r., amerykańskie przeprowadziły z sukcesem akcję sił specjalnych, polegającą na zniszczeniu bazy terrorystów i zabiciu pewnego Irakijczyka, który zdaniem amerykańskich polityków miał służyć jeszcze szeregu organizacji Az-Zarkawiego jako specjalista od spraw logistyki. 18 kwietnia 2010 r., oddziały amerykańskie i irackie zaatakowały pustynną kryjówkę terrorystów znajdującą się w pobliżu Tikritu, podczas trwającego tam spotkania najwyższego kierownictwa ugrupowania. W ataku tym zginęli Abu Umar al-Baghdadi i Abu Ajjub al-Masri, czołowi przywódcy Państwa Islamskiego w Iraku po śmierci Az-Zarkawiego⁴⁶.

W styczniu 2012 r. tzw. Państwo Islamskie ogłosiło swój powrót. Sam al-Baghdadi w czerwcu 2012 r. stwierdził, że ISI powraca nie tylko, aby odzyskać terytoria mu odebrane ale również po więcej, po czym dodał, iż Państwo Islamskie nie uznaje sztucznych granic państwowych wyznaczonych w regionie⁴⁷. Jako potwierdzenie, iż ISI rzeczywiście zamierzało się odrodzić, można uznać diametralny wzrost przemocy w Iraku w 2012 r. porównaniu z rokiem 2011⁴⁸.

Kolejnym etapem rozwoju tzw. Państwa Islamskiego było ogłoszenie 9 kwietnia 2013 r., przez al-Baghdadięgo, zjednoczenia Państwa Islamskiego w Iraku i Frontu al-Nusra, pod jednym sztandarem *Islamic State in Iraq and al-Szam* (ISIS). Front al-Nusra miał być odłamek ISI wysłany do Syrii, mającym przygotować grunt pod późniejszą ekspansję Państwa Islamskiego na te tereny. Jednak przywódca *Jabhat al-Nusra*, Abu Muhammad al-Jawalani, dzień później wystosował oświadczenie, iż Front al-Nusra działa dalej bez zmian, potwierdzając jednocześnie przysięgę wierności ugrupowania w stosunku do przywódcy al-Kaidy, Aymana

46 J. Warrick, *Czarne flagi...*, op. cit., s. 349–355; W. Ibrahim, *Al Qaeda's two top Iraq leaders killed in raid*, <https://www.reuters.com/article/us-iraq-violence-alqaeda/al-qaedas-two-top-iraq-leaders-killed-in-raid-idUSTRE63I3CL20100419> [dostęp: 25.07.2018].

47 B. Bunzel, *From Paper State to Caliphate...*, op. cit., s. 24.

48 *Still bloody*, <https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2013/01/05/still-bloody> [dostęp: 25.07.2018].

al-Zawahiriego. Dysputy w doktrynie prawa islamskiego budziła również kwestia *bay'a* w stosunku do ISIS. Przedstawiciele nauki, wspierający al-Kaidę, opowiadali się raczej za ograniczonym *bay'a* traktując ISIS jedynie jako organizację dżihadystyczną, a nie jako Państwo Islamskie, gdyż nie posiadało ono zdolności do działań politycznych. Z drugiej strony Zwolennicy Państwa Islamskiego opowiadali się za całkowitą przysięgą wierności, stwierdzając, że ISIS jest godne miana Państwa Islamskiego. Wszystko to doprowadziło do podziału pomiędzy al-Kaidą, a ISIS⁴⁹.

29 czerwca 2014 r. Abu Muhammad al-ʿAdnani, rzecznik Państwa Islamskiego, w nagraniu audio zadeklarował powstanie kalifatu na którego czele staje Kalif Ibrachim (al-Baghdadi). Zmianie uległa również nazwa organizacji na „*the Islamic State*”, nieograniczająca już zakresu ekspansji jedynie na Bliski Wschód, a dająca możliwość podboju całego świata. Natomiast 4 lipca 2014 r., podczas piątkowej modlitwy Wielkim Meczezie an-Nuriego w Mosulu, sam al-Baghdadi, w swoim pierwszym publicznym wystąpieniu, potwierdził utworzenie kalifatu, oraz wybór go na Kalifa. Samo ogłoszenie kalifatu nie zostało powszechnie, pozytywnie przyjęte, również w tym wypadku doktryna pozostała podzielona⁵⁰.

Działalność kryminalna IS

Umieszczając Państwo Islamskie w kontekście polskiego prawa karnego, na początek wskazania wymagają podstawowe zasady dotyczące zakresu zastosowania kodeksu karnego, mające znaczenie z uwagi na omawiane zagadnienie. Oczywiście podstawową zasadą jest tzw. zasada terytorialności, którą wysławia art. 5 k.k., wskazując, iż polska ustawa karna ma zastosowanie do sprawcy, który popełnił czyn zabroniony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (powierzchnia ziemi „obszar lądowy” oddzielona polskimi granicami państwowymi wraz z wodami wewnętrznymi i morskimi wodami przybrzeżnymi „12 mil morskich od tzw. linii podstawowej” oraz powietrzem nad tym obszarem „ok. 90 km” i wnętrzem ziemi⁵¹) polskim

49 B. Bunzel, *From Paper State to Caliphate...*, *op. cit.*, s. 25–30; J. Warrick, *Czarne flagi...*, *op. cit.*, s. 368, 378–380, 391, 399–402, 404.

50 B. Bunzel, *From Paper State to Caliphate...*, *op. cit.*, s. 31–35.

51 P. Kozłowska-Kalisz, *Art. 5, [w:] Kodeks karny. Komentarz*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2015, teza 2.

statku wodnym lub powietrznym, chyba że umowa międzynarodowa stanowi inaczej, jak również na polskiej, stałej platformie umieszczonej na szelfie kontynentalnym (art. 115 § 15 k.k.). Natomiast w przypadku popełnienia czynu zabronionego za granicą zastosowanie mają przepisy opisane w rozdziale XIII k.k. Po pierwsze, polską ustawę karną stosuje się do obywatela polskiego, który popełnił przestępstwo za granicą (109 k.k.). Po drugie polską ustawę karną stosuje się do cudzoziemca który popełnia czyn zabroniony za granicą, skierowany przeciwko interesom RP albo polskiemu podmiotowi (obywatel, osoba prawna, inny podmiot), oraz do cudzoziemca który popełnił za granicą przestępstwo o charakterze terrorystycznym (art. 110 § 1 k.k.). Ogólną regułą mającą zastosowanie do powyższych przypadków jest tzw. podwójna karalność, czyli czyn musi być uznawany za przestępstwo również przez ustawę obowiązującą w miejscu jego popełnienia⁵². Wymóg podwójnej karalności jest wyłączony w przypadku popełniania przestępstwa m.in.: przeciwko bezpieczeństwu wewnętrznemu lub zewnętrznemu Rzeczypospolitej Polskiej albo przeciwko polskim urządóm lub funkcjonariuszóm publicznym (art. 112 pkt 1 i 2 k.k.). Również niezależnie od przepisów obowiązujących w miejscu popełnienia przestępstwa, ustawę karną polską stosuje się do obywatela polskiego oraz cudzoziemca, którego nie postanowiono wydać, w razie popełnienia przez niego za granicą przestępstwa, do którego ścigania Rzeczpospolita Polska jest zobowiązana na mocy umowy międzynarodowej, lub przestępstwa określonego w Rzymskim Statucie Międzynarodowego Trybunału Karnego⁵³ (art. 113 k.k.).

Rzeczpospolita Polska na mocy umów międzynarodowych zobowiązała się do wprowadzenia penalizacji, ścigania oraz karania sprawców m.in. następujących przestępstw: zbrodni ludobójstwa; handlu ludźmi; oddania w stan niewolnictwa oraz handel niewolnikami; stosowania tortur; terroryzmu międzynarodowego; terrorystycznych ataków bombowych; terroryzmu lotniczego; terroryzmu jądrowego; przynależności do zorganizowanej grupy przestępczej; wzięcia zakładników⁵⁴; stosowania

52 V. Konarska-Wrzošek, *Art. 111*, [w:] *Kodeks karny. Komentarz*, red. V. Konarska-Wrzošek, Warszawa 2016, teza 1.

53 Rzymski Statut Międzynarodowego Trybunału Karnego sporządzony w Rzymie dnia 17 lipca 1998 r. (Dz.U. z 2003 r., Nr 78, poz. 708).

54 J. Raglewski, *Art. 113*, [w:] *Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Część II. Komentarz do art. 53–116*, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2016, teza 5.

tortur⁵⁵; finansowania terroryzmu⁵⁶. Natomiast jurysdykcja Międzynarodowego Trybunału Karnego rozciąga się na najpoważniejsze zbrodnie międzynarodowe, którymi są: zbrodnie ludobójstwa, zbrodnie ludobójstwa, zbrodnie przeciwko ludzkości, zbrodnie wojenne i zbrodnie agresji (art. 5 ust. Statutu MTK).

Słusznie wskazuje Cóman Kenny, iż w Statucie MTK brak jest przepisów penalizujących przestępstwa o charakterze terrorystycznym. Implikuje to niemożliwość pociągnięcia do odpowiedzialności przed MTK bojowników Państwa Islamskiego stawiając im zarzut popełnienia czynu o charakterze terrorystycznym. Ograniczenie to wyłącza możliwość oddania w pełni kryminalnej zawartości bezprawia, popełnionego przez sprawcę czynu, jako że nie wskazuje się jednoznacznie na cel przyświecający sprawcy, którym jest poważne zastraszenie ludności cywilnej. Oczywiście wskazany niedostatek nie wyłącza możliwości pociągnięcia zbrodniarzy IS do odpowiedzialności przez MTK na podstawie przepisów Statutu MTK. Zbrodnie popełniane przez członków IS niewątpliwie wypełniają znamiona zbrodni wojennych, czy zbrodni przeciwko ludzkości⁵⁷. Nie powinna budzić wątpliwości również możliwość postawienia im zarzutu zbrodni ludobójstwa, polegającej na popełnieniu czynów z zamiarem zniszczenia w całości lub części grupy narodowej, etnicznej, rasowej lub religijnej (art. 6 Statutu MTK). Wskazane rodzaje przestępstw określone w Statucie MTK są również bezpośrednio penalizowane w Polskim Kodeksie Karnym m.in. w następujących przepisach: art. 118 (zbrodnie ludobójstwa), art. 118a (zbrodnie przeciwko ludzkości), art. 122, 123, 124, 126 (zbrodnie wojenne).

Innym rodzajem przestępstw, których dopuszczają się bojownicy IS jest niszczenie, uszkodzanie, zabieranie, przywłaszczanie dóbr kultury, często o szczególnym znaczeniu dla kultury całej ludzkości. Czyny te są przestępstwami wojennymi, sankcjonowanymi w art. 125 k.k. Obowiązek ich penalizacji wynikał z art. 8 ust. 2 lit. a (iv), lit. b (xii) oraz lit. e (xii) Statutu MTK, oraz postanowień konwencji genewskich⁵⁸. Temat ten szeroko

55 Art. 4 Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania (Dz.U. z 1989 r., Nr 63, poz. 378).

56 Art. 2 w zw. z art. 4 Międzynarodowej Konwencji o Zwalczaniu Finansowania Terroryzmu (Dz.U. z 2004 r. Nr 263, poz. 2620).

57 C. Kenny, *Prosecuting Crimes of International Concern: Islamic State at the ICC?*, „Public International Law and Policy” 2017, t. 33, nr 84, s. 130–135.

58 P. Hofmański i A. Sakowicz, *Art. 125*, [w:] *Kodeks karny. Komentarz*, red. M. Filar, Warszawa 2016, teza 1.

przeanalizowała Leila A. Amineddoleh, wskazując na cele przyświecające IS podczas niszczenia światowego dziedzictwa kulturowego, przyrównując działania tej organizacji do działalności Nazistowskich Niemców; wskazuje iż sam dostęp do kulturowego dziedzictwa jest prawem człowieka, a jego niszczenie jest przestępstwem wojennym. Autorka odkrywa również bardziej przyziemny cel, zabierania i przywłaszczani dóbr kultury, a jest nim pozyskiwanie funduszy na działalność terrorystyczną⁵⁹.

Wymienione powyżej przestępstwa są jedynie przykładami, czynów których dopuszczają się bojownicy IS. Ukazanie całej kryminalnej działalności tej organizacji, o ile jest to w ogóle możliwe, będzie wymagało wielu artykułów i monografii, które na pewno będą publikowane jeszcze przez kolejne lata.

Podsumowanie

Korzenie Państwa Islamskiego sięgają działalności Az-Zarkawiego, niezwykle ambitnego terrorysty z Jordanii, założyciela al-Kaidy w Iraku, którego metody działania, niezwykła brutalność i fanatyzm, budził dezaprobatę nawet ze strony przywódców al-Kaidy. Późniejsze organizacje-córki al-Kaidy w Iraku: Państwo Islamskie w Iraku, Państwo Islamskie w Iraku i *al-Szam*, czy w końcu Państwo Islamskie, cechowały i cechują się podobnym, o ile nie większym, poziomem brutalności i fanatyzmu.

W polskim systemie prawa karnego brak definicji legalnej zorganizowanej grupy albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa. Taką definicję próbują stworzyć judykatura, często odwołując się do konkretnych przypadków, stwierdzając czy dana organizacja jest zorganizowaną grupą albo związkiem przestępczym, a jeżeli tak to czy jest to grupa, czy związek. Nie budzi wątpliwości, że organizacje te muszą składać się z co najmniej trzech osób, muszą charakteryzować się pewną trwałością, działaniem w porozumieniu, w celu popełnienia przestępstwa albo wielu przestępstw, cechą różniącą natomiast grupę i związek jest stopień ich zorganizowania, który w przypadku związku jest znacznie wyższy niż w przypadku grupy.

Samo nazwanie organizacji terrorystycznej „państwem” nie implikuje faktycznego nabrania przez nią przymiotu państwowości w rozumieniu

⁵⁹ L.A. Amineddoleh, *Cultural Heritage Vandalism and Looting: The Role of Terrorist Organizations, Public Institutions and Private Collectors*, „Santander Art and Culture Law Review” 2015, nr 2 s. 27–62.

prawa międzynarodowego. Również ogłoszenie kalifatu nie pociąga za sobą takiego skutku, jeżeli nie zostaną spełnione wszystkie warunki uznania jakiegoś tworu za państwo, a w szczególności posiadanie przez niego pełnej zdolności do działań politycznych.

Działalność kryminalna IS jest powszechnie znana i dotyczy ona najróżniejszych rodzajów przestępstw. Od przestępstw o ogromnej wadze, tj. zbrodnie przeciwko ludzkości, zbrodnie ludobójstwa, zbrodnie wojenne, poprzez czyny o charakterze terrorystycznym, kończąc na zabójstwach, porwaniach, przestępczości seksualnej, czy przeciwko mieniu.

W świetle powyższych rozważań z pełnym przekonaniem można nazwać Państwo Islamskie związkciem przestępczym o charakterze zbrojnym mającym na celu popełnienie przestępstwa o charakterze terrorystycznym.

Bibliografia

Literatura

- Amineddoleh L.A., *Cultural Heritage Vandalism and Looting: The Role of Terrorist Organizations, Public Institutions and Private Collectors*, „Santander Art and Culture Law Review” 2015, nr 2.
- Bahari M. i Hassan M.H., *The Black Flag Myth An Analysis from Hadith Studies*, „Counter Terrorist Trends and Analyses” 2014, t. 6, nr 8.
- Bojarski T., Michalska-Warias A., Piórkowska-Flieger J. i Szwarczyk M., *Art. 115, [w:] Kodeks karny. Komentarz*, red. T. Bojarski, Warszawa 2016.
- Bunzel B., *From Paper State to Caliphate: the ideology of the Islamic State*, Waszyngton 2015.
- Budyn-Kulik M., *Art. 65, [w:] Kodeks karny. Komentarz*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2015.
- Coleman A., *The Islamic State and International Law: an Ideological Rollercoaster*, „Journal of the Philosophy of International Law” 2014, t. 5, nr 2.
- Ćwiakalski Z., *Art. 258, Art. 259, [w:] Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Część II. Komentarz do art. 212–277d.*, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2017.
- Daniluk M., *Problem uznania rządu w prawie międzynarodowym na przykładzie uznania libijskiej Narodowej Rady Tymczasowej*, „Studia Iuridica Lublinensia”, 2013.

- Giezek J., *Art. 115*, [w:] *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, red. J. Giezek, Warszawa 2012.
- Hofmański P., Sakowicz A., *Art. 125*, [w:] *Kodeks karny. Komentarz*, red. M. Filar, Warszawa 2016.
- Kenny C., *Prosecuting Crimes of International Concern: Islamic State at the ICC?*, „Public International Law and Policy” 2017, t. 33, nr 84.
- Konarska-Wrzosek V., *Art. 111*, [w:] *Kodeks karny. Komentarz*, red. V. Konarska-Wrzosek, Warszawa 2016.
- Kozłowska-Kalisz P., *Art. 5*, [w:] *Kodeks karny. Komentarz*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2015.
- Majewski J., *Art. 115*, [w:] *Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Część II. Komentarz do art. 53–116*, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2016.
- Marek A., *Art. 115*, [w:] *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2010.
- Raglewski J., *Art. 113*, [w:] *Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Część II. Komentarz do art. 53–116*, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2016.
- Ramsauer P., *Pokolenie Dżihadu. Europa, czeka Cię apokalipsa!*, Warszawa 2016.
- Sadowski M., *Islam. Religia i Prawo*, Warszawa 2017.
- Sadowski M., *Ze studiów nad wczesnomuzułmańską doktryną państwa*, „Politeja” 2004, nr 2.
- Talmon S., *Recognition of States and Governments in International Law*, „Azerbaijan in the World” 2008, t. 1, nr 19.
- Warrick J., *Czarne flagi. Geneza Państwa Islamskiego*, Warszawa 2017.

Strony internetowe

- Al Qaeda's two top Iraq leaders killed in raid*, <https://www.reuters.com/article/us-iraq-violence-alqaeda/al-qaedas-two-top-iraq-leaders-killed-in-raid-idUSTRE63I3CL20100419> [dostęp: 25.07.2018].
- Full text of „Sunan Ibn Majah Vol. 5 3657 4341”*, https://archive.org/stream/SunanIbnMajahVol.536574341/Sunan%20Ibn%20Majah%20Vol.%205%20-%203657-4341_djvu.txt [dostęp: 25.07.2018].
- Still bloody*, <https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2013/01/05/still-bloody> [dostęp: 25.07.2018].
- Sunan Ibn Majah: Book 36, Hadith 159*, <http://quranx.com/Hadith/IbnMajah/In-Book/Book-36/Hadith-159/> [dostęp: 25.07.2018].
- Sunan Ibn Majah Book 36 Hadith 4084*, <https://muffihun.com/ibnmajah/36/4084> [dostęp: 25.07.2018].

The appearance of Mahdi, <https://sunnah.com/ibnmajah/36/159> [dostęp: 25.07.2018].

The Black Banners Will Appear 6 Years Before Imam Mahdi, <https://ghayb.com/2017/06/the-black-banners-will-appear-6-years-before-imam-mahdi/> [dostęp: 25.07.2018].

Dokumenty

Konwencja Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej z 15 listopada 2000 r. (Dz.U. z 2005 r. Nr 18, poz. 158 z późn. zm.).

Konwencja w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania z 10 grudnia 1984 r. (Dz.U. z 1989 r. Nr 63, poz. 378).

Międzynarodowa Konwencja o Zwalczeniu Finansowania Terroryzmu z 9 grudnia 1999 r. (Dz.U. z 2004 r. Nr 263, poz. 2620).

The Montevideo Convention on the Rights and Duties of States, December 26, 1993.

Orzeczenia sądów

Postanowienie SN z 6 grudnia 2012 r., IV KK 114/12, LEX nr 1235893.

Postanowienie SN z 24 listopada 2015 r., IV KK 364/15, LEX nr 1955514.

Uchwała SN 7 sędziów – zasada prawna z 31 maja 1963 r., VI KO 48/60 LEX nr 136349.

Wyrok SA w Białymstoku a 19 lipca 2017 r., II Aka 30/17, LEX nr 2369637.

Wyrok SA we Wrocławiu z 25 marca 2013 r., II Aka 365/12, LEX 1335775.

Wyrok SA w Gdańsku z 9 marca 2016 r., II Aka 202/15, LEX nr 2138328.

Wyrok SA w Katowicach z 2 kwietnia 2015 r., II Aka 446/14, LEX nr 1711713.

Wyrok SA w Katowicach z 27 września 2001 r., II Aka 150/01, LEX nr 54690.

Wyrok SA w Katowicach z 29 kwietnia 2009 r., II Aka 405/08, LEX nr 519653.

Wyrok SA w Katowicach z 7 lutego 2018 r., II Aka 233/17 LEX nr 2480861.

Wyrok SA w Katowicach z 8 grudnia 2010 r., II Aka 181/10, LEX nr 936559.

Wyrok SA w Krakowie z 16 lutego 2012 r., II Aka 252/11, LEX nr 1163819.

Wyrok SA w Krakowie z 5 czerwca 2002 r. II Aka 123/02, LEX nr 57030.

Wyrok SA w Poznaniu z 25 marca 1999 r. II Aka 45/99, LEX nr 39396.

Wyrok SA w Poznaniu z 26 marca 2013 r., II Aka 226/12, LEX nr 1369357.

Wyrok SA w Szczecinie z 29 maja 2013 r., II Aka 46/13, LEX nr 1668649.
Wyrok SN z 27 października 1995 r., III KRN 122/95, LEX nr 24868.
Wyrok SN z 6 maja 2003 r., V KK 193/02, LEX nr 78390.
Wyrok SN 7 sędziów z 12 stycznia 1995 r., II KRN 232/94, LEX nr 20734.

ABSTRAKT

**PAŃSTWO ISLAMSKE JAKO ZWIĄZEK
PRZESTĘPCZY O CHARAKTERZE ZBROJNYM
MAJĄCY NA CELU POPEŁNIENIE PRZESTĘPSTWA O CHARAKTERZE
TERRORYSTYCZNYM W KONTEKŚCIE POLSKIEGO PRAWA KARNEGO**

Państwo Islamskie powstało w 2014 r., jednakże jego korzenie sięgają czasów działalności Abu Musaba Az-Zarkawiego, brutalnego terrorysty z Jordanii, znany również jako „szejk rzeźników”, który może być nazywany „ojcem dzisiejszego terroryzmu”. Ta „sieć śmierci”, jak nazwał Państwo Islamskie Prezydent Obama, stworzyła powszechny strach przed wychucham światowej wojny pomiędzy muzułmanami, a niewiernymi. Liderzy Państwa Islamskiego nazywają swoją organizację „państwem” ale czy rzeczywiście jest to państwo, czy może po prostu związek przestępczy o charakterze zbrojnym? Celem niniejszego artykułu jest analiza struktury organizacyjnej i działalności kryminalnej Państwa Islamskiego oraz odpowiedź na pytanie jak postrzegać tę organizację w kontekście polskiego prawa karnego.

SŁOWA KLUCZOWE: prawo karne, Państwo Islamskie, zorganizowana grupa przestępcza, związek przestępczy, definicja państwa

---

